

Sivistyslautakunta

Pöytäkirja

Aika 14.04.2026 16:00 - 18:09
Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksensali
Lautakunta piti tauon klo 16.51-16.56

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Markkanen Marju	puheenjohtaja	
	Rautapää Teresa	varapuheenjohtaja	poistui klo 16.46 §:n 34 käsittelyn jälkeen
	Virta Sanna	jäsen	
	Kirkonpelto Ville	jäsen	
	Härmä Tatu	jäsen	
	Nurminen Pasi	jäsen	
	Koivistoinen Tiina	jäsen	
	Kauko Niko A.	jäsen	
	Myllynen Ilmari	varajäsen	
	Majaniemi Salla	jäsen	
	Hovi Iida	jäsen	
	Mäkelä Mikko	sivistysjohtaja, esittelijä	
	Jämsén Virve	opetus- ja kasvatusjohtaja	
	Kivilahti Jouni	nuorisotoimenjohtaja	poissa klo 17.55-17.58 §:n 38 käsittelyn aikana, poistui klo 18.02 §:n 38 käsittelyn aikana
Anttila Jussi	henkilöstön edustaja	poistui klo 18.08 §:n 38 käsittelyn jälkeen	

	Sinkkonen Eliel	nuorisovaltuuston edustaja	poistui klo 18.08 §:n 38 käsittelyn jälkeen
	Nordberg Pia	valmistelusihteeri, pöytäkirjanpitäjä	
	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Harju Mika	varhaiskasvatusjohtaja	
	Ylä-Sankola-Peltola Mari	rehtori	
	Rautavuo Pirita	vt. kirjastopalvelujohtaja	
	Pääatalo Oskari	jäsen	

Sivistyslautakunnan puolesta

Marju Markkanen

Pia Nordberg

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Pasi Nurminen

Salla Majaniemi

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 21.04.2026

Pia Nordberg

valmistelusihteeri

§	Otsikko	Sivu
§ 32	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 33	Pöytäkirjan tarkastajat	5
§ 34	Nuorisoyhdistysten vuosivastuut 2026	6
§ 35	Sivistyslautakunnan edustajien nimeäminen, NOVU 2026 -tapahtuma	10
§ 36	Valtuustoaloite: Lahden peruskouluissa 2. luokan lopussa tehtävästä arviointikokeesta lukutaidossa, kirjoittamisessa ja matematiikassa	12
§ 37	Tiedoksi merkittävät asiat	22
§ 38	Muut asiat	23
§ 39	Tiedoksi merkittävät asiat (salassa pidettävä)	24

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 4

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 14.04.2026

§ 32

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 14.04.2026

nro 4

§ 33

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin jäsenet Pasi Nurminen ja Salla Majaniemi.

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 14.04.2026

§ 34

Nuorisoyhdistysten vuosiavustukset 2026

654/02.02.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

nuorisotoimenjohtaja Jouni Kivilahti, p. 050 518 4492

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta katsoo 16 nuorisoyhdistyksen vuosiavustushakemuksen asiakirjat riittäviksi. Lahden Radioamatöörikerho ry, OH3AC hakemuksen todettiin olevan yli 29-vuotiaiden toimintaa ja siten se ei kuulu enää nuorisopalveluiden avustettavien yhdistysten piiriin. Lautakunta päättää myöntää yhdistyksille vuosiavustusta vuodelle 2026 liitteen mukaisesti siten, että nuorisoyhdistysten vuosiavustuksina jaetaan 71 600 euroa ja 13 400 euroa jää jaettavaksi projektiavustuksina.

Sivistyslautakunta valtuuttaa talouspalvelut laittamaan avustukset maksuun päätöksen mukaisesti. Avustukset maksetaan päätöksen saatua lainvoiman.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Tiina Koivistoinen teki seuraavan, esittelijän pohjaehdotuksesta poikkeavan esityksen: "Jaetaan Lahden FK Ry:lle 6500e ja vähennetään projekteihin jaettavaa summaa 1500e". Jäsenet Tatu Härmä, Pasi Nurminen ja Niko A. Kauko kannattivat tehtyä muutosesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava esitys, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Tiina Koivistoinen muutosesitystä, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Marju Markkanen, Teresa Rautapää, Sanna Virta, Ville Kirkonpelto, Salla Majaniemi, Iida Hovi ja Ilmari Myllynen) ja 4 EI-ääntä (Tiina Koivistoinen, Tatu Härmä, Pasi Nurminen ja Niko A. Kauko).

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Perusteluosa

Sivistyslautakunnan johtosäännön päätösvaltamatriisin mukaan lautakunta päättää osaltaan toimialalle kuuluvien avustusten jakamisesta. Tätä varten lautakunta esittää vuosittain kaupungin talousarvioon määrärahan käytettäväksi paikallisten nuorisoyhdistysten ja nuorten itsensä muodostamien ryhmien tukemiseen.

Avustusten jako tapahtuu sivistyslautakunnan 16.12.2025 vahvistaman sivistyksen palvelualueen avustussäännön mukaisesti.

Lautakunta voi myöntää vuosiavustuksia hakijalle,

- joka on paikallinen nuorisoyhdistys tai nuorten itsensä muodostama toimintaryhmä, jossa nuoret itse järjestävät toimintaa tai lahtelaisen yhdistyksen nuorisajaosto, jolla on oma hallinto ja kirjanpito
- joka on ilmoittanut vuosiavustuksen hakemisen yhteydessä tarvittavat tiedot ja on hyväksytty nuorisoyhdistysten järjestökortistoon

- jonka kokonaistoimijamäärästä 2/3 on alle 29-vuotiaita
- jonka avustettava toiminta kohdistuu lahtelaisiin lapsiin ja nuoriin
Avustuksen tarkoituksenmukaisuutta ja määrää harkittaessa otetaan huomioon
- hakijan toiminnan tarkoitus, ajankohtaisuus, laatu ja laajuus
- avustuksen käyttösuunnitelma (toimintasuunnitelma ja talousarvio)
- avustuksen saamisen tarve
- hallintokulujen suhteellinen osuus hakijan kuluista
- hakijan valtiolta, kunnalta ja seurakunnalta saamat avustukset ja avustuslainat sekä niiden käyttö
- hakijan muualta saatavissa oleva tuki

Em. perusteiden ohella arvioidaan myös hakijan yhteistyö nuorisopalveluiden kanssa. Lisäksi kiinnitetään huomiota hakijan harjoittaman toiminnan merkitykseen nuorisokasvatukseen, nuorten toimintamahdollisuuksien ja tasa-arvoisuuden kannalta.

Nuorisoyhdistysten vuosiavustusten hakemismahdollisuudesta tiedotettiin nuorisoyhdistyksille Etelä-Suomen Sanomissa julkaistulla ilmoituksella ja yhteistyötapaamisissa sekä sähköpostitse. Lisäksi tiedot vuosiavustusten hakemisesta löytyivät Internetistä osoitteesta www.lahti.fi.

Määräaikaan mennessä lautakunnalle on jätetty 17 vuosiavustushakemusta.

Lahden alueen partiolaiset ry hakee yhdellä yhteisellä hakemuksella kaikkien lahtelaisten lippukuntien avustukset ja myöntää avustukset lippukunnille. Vuonna 2025 avustusta saaneet lippukunnat ovat toimittaneet toimintakertomukset ja tilinpäätösasiakirjat Lahden alueen partiolaiset ry:lle.

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 4

Nuorisoyhdistysten avustusmääräraha jaetaan siten, että nuorisoyhdistysten vuosiaavustuksina jaetaan 71 600 euroa ja 13 400 euroa jää jaettavaksi projektiavustuksina.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Vuosiaavustusta hakeneet, laskutustiimi

Liitteet

Numero Otsikko

1 Kopio_Nuorisopalveluiden vuosiaavustushakemus 2026 liite

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 4

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 14.04.2026

§ 35

Sivistyslautakunnan edustajien nimeäminen, NOVU 2026 -tapahtuma

1967/00.00.01.10/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

palvelupääällikkö Anna-Kaisa Vihersalo, p. 050 5184498

Päätös

Lautakunta nimesi edustajikseen varapuheenjohtaja Teresa Rautapään ja jäsen Oskari Pääntalon sekä hyväksyi osallistumisesta aiheutuvat kulut NOVU-määrärahoista.

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Lautakunta nimeää kaksi edustajaa vuoden 2026 NOVU – tapahtumaan sekä hyväksyy edustajien osallistumisesta aiheutuvat kulut NOVU-määrärahoista.

Perusteluosa

Pohjoismainen ystävyyskaupunkien kulttuuriviikko NOVU (Nordisk Vänortsvecka för Ungdom) on järjestetty vuodesta 1988 lähtien Lahden pohjoismaisten ystävyyskaupunkien kesken. Se sijoittuu joka vuosi eri ystävyyskaupunkiin. Lahdesta tapahtumaan osallistuu 17 nuorta ja kaksi nuorisonohjaajaa. Nuorten ohjelmaviikon rinnalla järjestetään poliitikkojen ja viranhaltijoiden tapaaminen, johon osallistuu yhteensä 5 henkilöä jokaisesta ystävyyskaupungista. Myös Pohjola-Nordenilla on oma tapaamisensa samaan aikaan.

Tänä vuonna tapahtuma järjestetään Ålesundissa, Norjassa. Nuorten tapahtuma-aika on 27.6.–3.7.2026. Virkamiesten ja poliitikkojen ohjelma sijoittuu ajalle 29.6.–3.7.2026.

Viikon teemana on "Democracy and Preparedness in Whole-of-society".

Varautumiseen ja demokratiaan liittyvää teemaa käsitellään viikon aikana erilaisin toiminnallisina menetelmin nuorten kesken, mutta myös yhdessä poliitikkojen, viranhaltijoiden ja Pohjola-Nordenin edustajien kanssa. Poliitikkojen ja viranhaltijoiden ohjelmassa keskeisiä asioita ovat kaupunkien ajankohtaiset kehittämissasiat sekä pohjoismaisuus ja pohjoismaisen yhteistyön merkitys.

Ollennainen osa poliitiko- ja viranhaltijatapaamista ovat keskustelut ja kokemusten vaihto kollegojen kanssa. Ohjelmaluonnos liitteenä.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: valitut edustajat, Nuorisopalvelut

Liitteet

Numero Otsikko

2 NOVU 2026 päättäjien ja viranhaltijoiden ohjelma

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 4

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 14.04.2026

§ 36

Valtuustoaloite: Lahden peruskouluissa 2. luokan lopussa tehtävästä arviointikokeesta lukutaidossa, kirjoittamisessa ja matematiikassa

5423/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

palvelupäällikkö, perusopetuksen pedagogiikka Kirsikka Saresma,

puh 044 4826 409

opetus- ja kasvatusjohtaja Virve Jämsén, puh 044 7161 328

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Kokoomuksen valtuustoryhmä ym. allekirjoittajat 15.12.2025:

"1. Tausta ja perustelut

Lahden kaupunkistrategian (Lahti 2035 – Tehty kestäväksi) keskeisiä tavoitteita ovat koulutuksen vahvistaminen kaikilla asteilla ja elämänmittaisen oppimisen mahdollistaminen. Strategian yhtenä visiona on, että "Vahvistamme sivistystä ja

osaamista kaikilla koulutusasteilla". Strategiamme tavoitteeksi on asetettu myös, että oppimistulokset paranevat.

Varhainen arviointi lukemisessa, kirjoittamisessa ja matematiikassa on tutkitusti tehokas keino tunnistaa oppimisen tuen tarpeet ajoissa. Lukutaidolla on iso merkitys koulupolun onnistumisessa.

Nivelvaihe 2. ja 3. luokan välillä on kriittinen oppilaan oppimispolun kannalta. Riittävät perustaidot varmistavat sujuvan siirtymän ja ehkäisevät myöhempiä oppimisvaikeuksia ja koulunkäynnin haasteita.

Lahden kaupunki voi toimia edelläkävijänä ottamalla käyttöön yhtenäisen arviointimallin kaikissa peruskouluissa. Kaupunkitasoisella kokeella mitataan oppilaiden osaamista perusopetuksen arviointikriteerien mukaisesti. Yhtenäisen, kaupunkitasoisen kokeen avulla arviointi on yhdenmukaista ja vertailukelpoista niin koulun sisällä kuin kaupunkitasoisestikin ja saamme kattavan kuvan oppimistuloksista.

2. Esityksen sisältö

Me allekirjoittaneet esitämme:

1. Arviointikokeilun käyttöönottoa kaikissa Lahden peruskouluissa keväällä 2027, jossa 2. luokan lopussa oppilaiden osaaminen kartoitetaan yhtenäisellä kokeella:

- a. Lukemisen ja kirjoittamisen taidot (suomen kieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä ja kirjallisuus)
- b. Matematiikan perustaidot

2. Kokeilun toteutusta:

- c. Hyödynnetään olemassa olevia arviointivälineitä (esim. AKI-lukutaitoseula, LukiMat-materiaalit).

d. Tulokset raportoidaan opettajille ja huoltajille, ja niiden perusteella suunnitellaan tarvittava tuki.

3. Kustannusarvion ja aikataulun laatimista sekä suunnitelmaa henkilöstön koulutuksesta.

4. Raportin toimittamista kaupunginvaltuustolle kokeilun tuloksista ja jatkotoimenpiteistä.

3. Tavoitteet

- Arvioinnin tavoitteena on varmistaa, että oppilaalla on riittävä osaaminen ja perustaidot siirtyä kolmannelle luokalle.
- Tukea opettajia ja huoltajia tarjoamalla selkeää tietoa oppilaan osaamisesta.
- Edistää tasa-arvoa ja varhaista tukea Lahden kouluissa"

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Lahden peruskouluissa otetaan käyttöön yhtenäinen arviointikoe 2. luokan lopussa keväällä 2027. Aloitteen perusteluissa korostetaan Lahti 2035 -strategian tavoitteita sivistyksen ja osaamisen vahvistamisesta sekä oppimistulosten parantamisesta. Aloitteessa siirtymävaiheen 2. ja 3. luokan välillä todetaan olevan oppilaan oppimispolun kannalta kriittinen ja tässä kohtaa tehtävän varhaisen arvioinnin nähdään olevan tutkitusti tehokas keino tunnistaa oppimisen tuen tarpeet ajoissa. Valtuustoaloitteessa esitetään, että yhtenäinen kaupunkitasoinen koe mahdollistaisi tasalaatuisen ja vertailukelpoisen arvioinnin kaikissa kouluissa sekä antaisi kattavan kuvan oppilaiden osaamisesta.

Aloitteessa ehdotetaan, että arvioinnissa kartoitetaan oppilaiden lukemisen ja kirjoittamisen taidot sekä matematiikan perustaidot hyödyntäen jo olemassa olevia arviointivälineitä, kuten AKI-lukutaitoseulaa ja LukiMat-materiaaleja. Kokeen

tulokset toimitettaisiin opettajille ja huoltajille, ja niiden pohjalta suunniteltaisiin tarvittava tuki oppilaalle. Lisäksi esitetään kustannusarvion, aikataulun ja henkilöstön koulutussuunnitelman laatimista sekä raportin toimittamista valtuustolle kokeilun tuloksista ja mahdollisista jatkotoimista. Aloitteen tavoitteena on varmistaa, että oppilailla on riittävät perustaidot siirtyä kolmannelle luokalle, tukea opettajia ja huoltajia tarjoamalla selkeää tietoa oppilaiden osaamisesta sekä edistää tasa-arvoa ja varhaista tukea Lahden kouluissa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokilla 1–2 matematiikassa sekä äidinkielessä ja kirjallisuudessa rakennetaan vahva perusta perustaidoille. Matematiikassa edistetään lukukäsitteen, kymmenjärjestelmän ja laskutaidon oppimista monipuolisilla, eri aisteja hyödyntävillä työtavoilla, ja oppilaat ilmaisevat ajatteluaan välinein, puhuen, kirjoittaen ja kuvia tulkiten. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa vahvistetaan luku- ja kirjoitustaitoa, vuorovaikutusta ja oppimaan oppimista sekä innostetaan kieleen ja tekstien tuottamiseen ja tulkintaan. Opetuksessa huomioidaan lähtötaso, tarjotaan riittävästi aikaa, harjoittelua ja systemaattista tukea; arviointi on jatkuvaa, kannustavaa ja oppimista ohjaavaa, ja osaamista voi osoittaa eri tavoin. Vuosiluokkien 2–3 siirtymässä varmistetaan perustaidot ja tuetaan itseluottamusta, opiskelutaitoja sekä itsenäistä ja ryhmässä työskentelyä; huoltajille annetaan tietoa kieliohjelmasta sekä opintojen muutoksista.

Peruskouluvisio 2045

Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla laadittu ja helmikuussa 2026 julkaistu Peruskouluvisio 2045 korostaa peruskoulun laajaa sivistystehtävää: koulun tulee tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan

jäsenyyteen sekä turvata kaikille tasa-arvoiset mahdollisuudet oppia. Visiossa luku- ja kirjoitustaito sekä matemaattiset taidot nähdään kaiken oppimisen kivijalkana, koska ne mahdollistavat tiedon hankinnan, kriittisen ajattelun, itseilmaisun, osallisuuden sekä loogisen ajattelun ja ongelmanratkaisun. Samalla tunnistetaan, että tulevaisuuden koulussa on seurattava ja vahvistettava myös laajempia, perinteisesti vaikeammin mitattavia osaamisia (esim. luova ongelmanratkaisu, systeeminen ymmärrys ja eettiset taidot). Tämä asettaa arvioinnille vaatimuksen: arvioinnin tulee olla oppimista tukevaa ja tavoitteita kirkastavaa, mutta sen ei tule kaventaa oppimista tai heikentää sisäistä motivaatiota ohjaamalla toimintaa vain helposti mitattavaan. Oppilaan näkökulmasta arviointi on ennen kaikkea valmentavaa: se auttaa hahmottamaan oppimisprosessia, tekemään edistymisen näkyväksi ja suuntaamaan työskentelyä eteenpäin.

Osaamistakuulla muutoksia perusopetuslakiin 1.8.2027 alkaen

Osaamistakuu tarkoittaa valmisteilla olevaa perusopetuslain muutosta, jolla yhtenäistetään oppilaiden arviointia ja vuosiluokalta toiselle siirtymisen periaatteita, koska perustaitojen heikkeneminen ja koulujen väliset arviointierot huolestuttavat. 1.8.2027 voimaan tuleva muutos nostaa arvioinnin periaatteet aiempaa selkeämmin lain tasolle: arvioinnin tulee olla yhdenvertaista, monipuolista ja perustua yhteisiin tavoitteisiin ja kriteereihin, ja palautteen roolia oppimista ohjaavana korostetaan. Lakimuutos on etenemässä eduskuntaan, minkä jälkeen Opetushallitus päivittää opetussuunnitelman perusteita erityisesti arvioinnin osalta. Uudistuksen ydin on varmistaa jokaiselle oppilaalle perustaidot yhtenäistämällä arviointia ja etenemistä, selkeyttämällä oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä sekä määrittämällä oppiaineittaiset vähimmäisosaamisen tasot vuosiluokalta siirtymiseen. (Lähde: OPH 1.4.2026)

Valtuustoaloitedialogi

Lahdessa järjestettiin valtuustoaloitedialogi 17.3.2026, johon osallistui valtuustoaloitteen esittelijän lisäksi aloitteen allekirjoittaneita valtuutettuja sekä opetushenkilöstön ja perusopetuksen hallinnon edustajia (n=9). Erätauko-keskusteluna toteutetussa valtuustoaloitedialogissa tarkasteltiin perusopetuksen perustaitoja, niiden vahvistamista ja arviointia erityisesti alkuopetuksen ja nivelvaiheiden näkökulmasta. Keskustelu osoitti, että Lahden perusopetuksessa perustaitojen tukeminen ei ole uusi tai puuttuva kokonaisuus, vaan kouluissa on jo käytössä monipuolisia pedagogisia keinoja ja arvioinnin välineitä, joita hyödynnetään osana arjen opetustyötä.

Perustaidot ymmärrettiin keskustelussa laajoina kokonaisuuksina. Lukutaito nähtiin teknisen lukemisen lisäksi lukusujuvuutena, luetun ymmärtämisenä ja kykynä hahmottaa tekstiä suhteessa omaan maailmaan. Matematiikassa korostuivat peruslaskutaidot ja niin sanotut peruspalikat, joiden riittävä hallinta alkuopetuksessa on keskeistä myöhemmän oppimisen kannalta. Keskustelijat toivat esiin, että perustaitojen vahvistaminen tapahtuu Lahdessa ennen kaikkea opetuksen sisällä, ei erillisinä toimenpiteinä. Dialogissa nousi vahvasti esiin ääneen lukeminen keskeisenä pedagogisena käytäntönä. Ääneen lukemista kuvattiin lähes päivittäiseksi osaksi alkuopetuksen arkea, ja sen merkitystä pidettiin ratkaisevana sanavaraston, ymmärtämisen ja kielellisen ajattelun kehittymisessä. Lukemisen tukeminen ei rajoitu vain kouluun, vaan keskustelussa korostettiin myös kodin ja huoltajien roolia sekä yhteistyön merkitystä oppimisen tukena. Perustaitojen vahvistamisessa Lahdessa hyödynnetään joustavia ja tarkoituksenmukaisia ryhmittelyjä, erityisesti alkuopetuksessa. Oppilaita jaetaan lukemisen ja muiden taitojen perusteella ryhmiin, ja ryhmittelyä toteutetaan usein useamman opettajan yhteistyönä. Yhdessä opettaminen ja useamman aikuisen samanaikainen työskentely mahdollistavat tuen kohdentamisen ja oppilaiden yksilöllisten tarpeiden

huomioimisen. Tämä nähtiin toimivana vastauksena oppilaiden eriytyviin taitotasoihin.

Arvioinnin ja seurannan osalta dialogi toi esiin, että Lahdessa on jo käytössä useita taitojen mittaamiseen tarkoitettuja välineitä. Keskeisenä esimerkkinä mainittiin Niilo Mäki -instituutin digitaaliset lukiseulat, joita käytetään useilla vuosiluokilla (1., 2., 3., 5. ja 7. luokilla). Seulojen etuna pidettiin niiden normitettua rakennetta ja mahdollisuutta seurata taitojen kehittymistä pitkällä aikavälillä. Lisäksi todettiin, että erilaisia seuloja ja testejä on käytetty Lahdessa jo pitkään. Keskustelussa tehtiin selkeä ero diagnostisen seurannan ja summatiivisen arvioinnin välillä. Digilukiseuloja ja muita mittareita käytetään Lahdessa ensisijaisesti oppimisen tukemiseen, ei arviointiin tai oppilaiden osaamisen arvottamiseen. Mittaamisen ei nähty olevan ongelma sinänsä, vaan keskeiseksi kysymykseksi nousi se, miten saatua tietoa hyödynnetään pedagogisesti ja miten se kytketään tavoitteelliseen tukeen.

Valtuustoaloitteessa ehdotettu kaupunkitasoinen arviointimalli herätti keskustelussa sekä kiinnostusta että huolta. Toisaalta nähtiin mahdollisuus yhdenvertaisuuden vahvistamiseen, toisaalta pelättiin päällekkäisyyttä, koulujen vertailua ja leimautumista. Keskustelijat korostivat, että Lahdessa on jo olemassa toimivia käytäntöjä ja välineitä, joiden kehittämistä ja yhteistä hyödyntämistä tulisi tarkastella ennen uusien arviointimallien käyttöönottoa. Dialogin keskeinen yhteinen johtopäätös oli, että perustaitojen vahvistaminen ja arviointi Lahden perusopetuksessa eivät ole yksittäisiä toimenpiteitä, vaan pitkäjänteinen ja moniulotteinen kokonaisuus. Kehittämisen ytimessä ovat yhteinen ymmärrys tavoitteista, arvioinnin kohteiden selkeyttäminen ja se, että kaikki ratkaisut perustuvat opetussuunnitelman arvopohjaan ja periaatteisiin.

Johtopäätökset

Alkuopetusikäisten (vuosiluokat 1–2) lasten lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksissa on suurta vaihtelua jo yksittäisessä koululuokassa. Yleensä yli puolet koulunsa aloittavista lapsista osaa lukea mekaanisesti, kun taas osa lapsista ei vielä tunnista kaikkia kirjaimia taikka äänteitä. Myös sanavaraston ja käsitteiden ymmärtämisessä on isoja eroja niin Suomessa syntyneiden kuin maahanmuuttotasaustaisten lasten kesken. Näitä eroja ei useinkaan voida tasata kahdessa vuodessa lasten erilaisten oppimisvalmiuksien ja lähtökohtien vuoksi. Jyväskylän Yliopiston ja Niilo Mäki Instituutin (NMI) tutkimuksen mukaan lasten ja nuorten lukusujuvuudessa on valtavat erot: Tutkitussa samanikäisten ryhmässä osa lapsista oli lukusujuvuudessa 8. luokkalaisen tasolla, osa 3. luokan tasolla. Rohkaisevaa on, että tutkimustulosten mukaan säännöllisen harjoittelun seurauksena lukusujuvuus kehittyy aikuisikään saakka. Tärkeämpää, kuin saada luokan perustaitojen keskiarvo, onkin arvioida, seurata, tukea ja ohjata jokaisen oppijan omien luku-, kirjoitus- ja matemaattisten taitojen edistymistä.

Heterogeenisen ryhmän ja suomea toisena kielenä (S2) opiskelevien lasten opettaminen inklusiivisesti samassa luokassa edellyttää opettajalta paitsi opetuksen eriyttämisen suunnittelua, myös toisten aikuisten kanssa tehtävää suunnittelu- ja yhteistyötä. Nämä haasteet sekä kielitietoiseen opetukseen ohjaamisen täydennyskoulutustarpeet on tunnistettu.

Lahden perusopetus hakeekin suomi toisena kielenä -opetukseen hankerahoitusta, jonka tavoitteena on paitsi luoda kunnallinen malli oppilaiden ohjaamisesta hänelle oikean suomen kielen oppimäärän opiskeluun, myös lisätä tietoisuutta S2-oppimäärän tavoitteista ja opettamisesta sekä kouluttaa opettajia huomioimaan kielivarannoltaan erilaiset oppijat.

Opetushallituksen oppimistakuu tuottaa tarkennukset opetussuunnitelman oppimisen tavoitteisiin ja tavoitteiden saavuttamisen arviointikriteereihin. Sitran "Koulutuspolitiikan korjaussarja – kuopasta uuteen nousuun" -selvitys puolestaan

ehdottaa yhtenä keskeisenä toimenpiteenä valtakunnallisia testistöjä peruskouluihin arvioinnin tueksi ja yhtenäistämiseksi. Tämä siksi, että oppimistuloksia pystyttäisiin jatkossa seuraamaan luotettavasti, tekemään niistä johtopäätöksiä ja reagoimaan tuloksiin tarvittaessa korjaavilla toimenpiteillä. Näyttää siltä, että nämä valtakunnallisesti toimeenpantavat uudistukset ja tarkennukset sekä luku-, kirjoitus- että matemaattisten taitojen vahvistamiseen opetussuunnitelmassa saattavat tuottaa myös yhdenvertaiset kansallista osaamista mittaavat testistöt. Tässä tilanteessa ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä laatimaan omaa Lahdessa käytettävää arviointimittaristoa nykyisten käytössä olevien testistöjen lisäksi.

Luku- ja kirjoitustaidon sekä matemaattisten taitojen opettaminen ja oppiminen ovat perusopetuksen ydintehtäviä, sillä ne muodostavat perustan kaikkien muiden oppiaineiden oppimiselle. Luku- ja kirjoitustaitoa voidaan pitää kriittisenä kansalaistaitona, taitona, jota toimijuus yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä edellyttää. Moniarvoisessa maailmassa riittävä tekninen lukutaito toimii kriittisen oman ajattelun perustana, myös tiedon oikeellisuuden arvioinnissa. Lukutaidolla nähdäänkin olevan vahva kytkös yhteiskuntarauhaan. Lukutaito varmistaa asioiden ymmärryksen, mahdollistaa osallistumisen ja toimijuuden yhteiskunnan normien mukaisesti. Monissa kunnissa onkin sitouduttu Lukeva kunta -ohjelman edistämiseen ja lukutaidon vahvistamiseen kaiken ikäisillä on sisällytetty strategiaan asiakirjoihin. Lukutaidon ja ymmärryksen varmistaminen kaiken ikäisille on keskeinen päämäärä niin paikallisesti kuin kansallisestikin.

Lukuvuoden 2026–2027 aikana on tarkoituksenmukaista seurata valtakunnallista uudistusprosessia ja valmistelua luku-, kirjoitus- ja matemaattisten taitojen sekä arvioinnin vahvistamiseksi ja mahdollisten yhdenvertaisten kansallista osaamista mittaavien testistöjen laatimiseksi. Mikäli valtakunnallinen uudistus ei tuota riittävää yhdenvertaista aineistoa paikallisesti hyödynnettäväksi, tulee paikallisia tarpeita tarkastella valtakunnallisen uudistuksen aikana ja sen jälkeen. Mahdollisen

kuntakohtaisen testistön laadinta edellyttää ainakin vahvaa pedagogista asiantuntemusta ja arviointiosaamista, rakenteellista toteutuskykyä sekä kontekstin ymmärrystä, jotta se olisi riittävän validi, luotettava ja selkeä ja että se toteutettaisiin, raportoitaisiin ja sitä hyödynnettäisiin systemaattisesti. Näin ollen vuoden 2027 aikana tulee arvioida mahdollisten paikallisten ratkaisujen tarvitsemat voimavarat sekä kustannukset ja huomioida ne talousarviovalmistelussa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: ote kopa/talousoalvelut (mikäli on talousarviovaikutteinen aloite)

Liitteet

Numero Otsikko

3 Valtuustoaloite Kokoomuksen valtuustoryhmä ym.

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 4

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 14.04.2026

§ 37

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

- Sivistyslautakunnan alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta:
13.3.2026-8.4.2026
- Sivistyksen palvelualueen sivistysjohtajan delegointipäätös 01.04.2026, 2/2026
- Vetoamus ranskan opintojen puolesta
- Kannanotto Kariston koulun 3C-luokalta ja kannanotto lähikoulun puolesta
- Kariston vanhempainyhdistyksen kannanotto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 4

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 14.04.2026

§ 38

Muut asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

- Lautakunta keskusteli ajankohtaisista asioista.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 4

Lahten kaupunki, Sivistyslautakunta, 14.04.2026

§ 39

Tiedoksi merkittävät asiat (salassa pidettävä)

17/00.01.01.01/2026

Asia käsiteltiin salaisena perustuen viranomaisten toiminnasta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin kohtiin 23 ja 25.

Sivistyslautakunta

Pöytäkirja

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 32, § 33, § 36, § 37, § 38, § 39

nro 4

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Lahden kaupunki

Harjukatu 31, PL 202

15101 Lahti

03 814 2355

kirjaamo@lahti.fi

www.lahti.fi

0149669-3

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 34, § 35

nro 4

Lahden kaupunki

OIKAISUVAATIMUSOHJE, kunnallisasiat

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (Laki kunnallisesta viranhaltijasta 50 §).

Oikaisuvaatimusviranomainen

Asianomainen viranomainen/toimielin (mainittu päätöksessä/otteessa)

Yhteystiedot

Lahden kaupunki / kirjaamo

Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti

Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu
18

Lahti-Pisteen aukioloaika: 8.00–18.00, **oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä oikaisuvaatimus on jätettävä kuitenkin kirjaamon (= viraston) aukioloaikana eli klo 15.00 mennessä**, jotta se katsotaan ajallaan saapuneeksi

puh. 03 814 2214

Sähköposti: kirjaamo(at)lahti.fi

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

nro 4

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä ja muussa tapauksessa seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle oikaisuvaatimusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä riippumatta tavasta, jolla se toimitetaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Lahden kaupunki

Harjukatu 31, PL 202

Sivistyslautakunta

Pöytäkirja

15101 Lahti

03 814 2355

kirjaamo@lahti.fi

www.lahti.fi

0149669-3

nro 4